

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی بابل

Lab Book

فیزیولوژی اعصاب و حواس ویژه

ویژه دانشجویان پزشکی عمومی

تهیه کننده: دکتر سهیلا محمد حسین زاده

دکتری علوم اعصاب، استادیار گروه فیزیولوژی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بابل

با همکاری گروه آموزشی فیزیولوژی، دکتر منوچهر اشرف پور (مدیر گروه)، دکتر راویه گلچویبان

و آتنا نظری (مسئول و کارشناس آزمایشگاه) و دفتر توسعه آموزش پزشکی دانشکده پزشکی

مشخصات دانشجو

شماره دانشجویی:

سال ورودی:

نام و نام خانوادگی:

نیمسال تحصیلی:

شناسنامه درس/عنوان دوره: فیزیولوژی اعصاب و حواس ویژه (آزمایشات نورولوژیک در انسان) **تعداد واحد:** ۱۲. واحد

نام مسئول واحد درسی: دکتر سهیلا محمد حسین زاده

گروه هدف: دانشجویان پزشکی مقطع علوم پایه

مکان برگزاری: دانشکده پزشکی، آزمایشگاه فیزیولوژی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۴	مقدمه
۴	اهداف
۵	روش کار و مقررات تکمیل Lab Book
۵	برنامه و مقررات کلی آزمایشگاه فیزیولوژی
۶	اهداف کلی آموزشی
۶	اهداف ویژه آموزشی
۷	توانمندی های مورد انتظار
۸	برنامه کلی
۹	جدول ارزشیابی مهارت های عملی - بررسی رفلکس های تاندونی عمقی (فرم شماره ۱)
۹	جدول ارزشیابی مهارت های عملی - بررسی علائم اختلال مخچه (فرم شماره ۲)
۱۰	جدول ارزشیابی مهارت های عملی - بررسی اعصاب مغزی (فرم شماره ۳)
۱۱	پرسشنامه ارزشیابی رفتار حرفه ای دانشجو در گروه فیزیولوژی
۱۲	ارزشیابی نهایی فراگیران

مقدمه:

آزمایشگاه مهارت‌های معاینات فیزیکی گروه فیزیولوژی محیطی آموزشی است که در آن با استفاده از امکانات موجود تحت نظارت کارشناس آزمایشگاه، با مهارت‌های بالینی آشنا می‌شوید، به تمرین و کسب تجربه در رابطه با این مهارت‌ها می‌پردازید و با دریافت بازخورد فوری ایرادات کار خود را مرتفع می‌سازید.

دانشجوی عزیز: دفترچه یادداشت فعالیت‌های آزمایشگاه (**Lab Book**) جهت ثبت فعالیت‌های مستمر شما در طول دوره آزمایشات نورولوژیک در انسان در اختیار شما قرار گرفته است. تجزیه و تحلیل این اطلاعات توسط استاد، راهنمای ارزنده‌ای برای پی‌بردن به کاستی‌های آموزشی و رفع نواقص آن فراهم خواهد کرد.

اهداف:

مهارت انجام معاینات نورولوژیک به منظور آشنایی شما دانشجویان با عملکرد بخش‌های مختلف سیستم اعصاب مرکزی در آزمایشگاه فیزیولوژی به موازات تدریس درس فیزیولوژی اعصاب و حواس ویژه انجام می‌شود تا سلامت اعصاب حسی، حرکتی، نخاع و اعصاب مغزی را مورد ارزیابی قرار دهید.

اهداف اصلی مهارت‌آموزی در آزمایشگاه نورولوژیک عبارتند از:

- ✓ کسب مهارت‌های معاینه طبیعی
- ✓ مهارت‌های کار گروهی
- ✓ جستجو و دستیابی به شواهد
- ✓ ارزیابی نقادانه شواهد
- ✓ مهارت‌های یادگیری
- ✓ ثبت دقیق تجارب عملی و مستندسازی
- ✓ پی‌بردن به نقاط قوت و ضعف آموزش دانشجویان در حیطه مهارتی-حرکتی
- ✓ کمک به ارزیابی میزان اثر بخشی آموزش‌های مهارتی در معاینات نورولوژیک

روش کار و مقررات مربوط به تکمیل Lab Book:

- در شروع هر دوره آموزشی این مجموعه در طی یک جلسه توجیهی توسط استاد واحد آموزشی در اختیار شما قرار می گیرد.
- تکمیل Lab Book از ابتدای دوره آموزشی آغاز می گردد. برای کاهش موارد خطا در ثبت اطلاعات توصیه می شود که دفترچه گزارش آزمایشگاه را همواره به همراه داشته باشید.
- تجربیات شما دانشجویان در آزمایشگاه مهارتهای گروه فیزیولوژی بر اساس دفترچه، باید ثبت شود و به امضاء استاد مربوطه، در جداول مندرج در Lab Book برسد.
- نگهداری این دفترچه تا پایان دوره مربوطه الزامی است و شما موظف هستید Lab Book خود را در پایان دوره برای محاسبه نمره نهایی به استاد تحویل دهید.
- چنانچه دفترچه خود را ارائه ندهید، امتیاز مربوطه را کسب نخواهید کرد و حق اعتراض از شما سلب خواهد شد.

برنامه و مقررات کلی آزمایشگاه فیزیولوژی

- بر اساس برنامه گروه مربوطه سر ساعت در آزمایشگاه حضور داشته باشید.
- پوشیدن روپوش سفید الزامی می باشد.
- هر گونه غیبت در دوره آموزشی مجاز نمی باشد.
- دانشجو با بررسی سلامت سیستم اعصاب مرکزی در کلاس Prelab آشنا می شود و ۳ جلسه ۱ ساعته در آزمایشگاه در نیمسال تحصیلی سلامت سیستم را مورد بررسی قرار می دهد.
- در تمام ساعات زیر نظر کارشناس آزمایشگاه عمل نمایید.
- خوردن و آشامیدن در آزمایشگاه ممنوع می باشد.
- انضباط و رعایت اخلاق حرفه ای از اهم قوانین بخش می باشد.

اهداف کلی آموزشی فراگیران:

- ✓ شما دانشجویان در آزمایشگاه مهارت‌های معاینات فیزیکی گروه فیزیولوژی از روش‌های آموزشی مانند یادگیری در گروه کوچک و ایفای نقش بهره می‌گیرید.
- ✓ فیلم آموزشی مهارت معاینه فیزیکی نخاع، مخچه و اعصاب مغزی از قبل در اختیار شما قرار می‌گیرد.
- ✓ مراحل انجام مهارت توسط استاد در کلاس Prelab آموزش داده می‌شود و حفظ پوزیشن صحیح در انجام معاینات مورد تأکید قرار می‌گیرد. پیش مطالعه مطالب درسی مرتبط ضروری است.
- ✓ شیوه انجام مهارت های روانی-حرکتی توسط شما تحت نظارت کارشناس آزمایشگاه قرار می‌گیرد و بازخورد اصلاحی و سازنده به عملکرد شما داده می‌شود.
- ✓ تمامی مراحل انجام پروسیجر بر بیمارنا در محیط آزمایشگاه انجام می‌شود تا تسلط شما دانشجویان بر مهارت مورد نظر افزایش یابد.
- ✓ به منظور ترویج یادگیری خودمحور، دسترسی شما به تجهیزات آزمایشگاه فیزیولوژی با تعیین وقت قبلی امکان پذیر می‌باشد.
- ✓ در روز آزمون عملی در قالب دو گروه A و B وارد اتاق قرنطینه می‌شوید. موبایل را خاموش کرده و تحویل می‌دهید.
- ✓ تعداد ایستگاه های آزمون ۴ ایستگاه و مدت پاسخدهی هر کدام ۵ دقیقه می‌باشد. با به صدا درآمدن زنگ وارد ایستگاه بعدی می‌شوید. نکات درس تئوری در آزمون گنجانده شده است.

اهداف ویژه آموزشی فراگیران :

- ۱- بررسی اعمال اعصاب مغزی (Cranial Nerve Function)
 - اعصاب مغزی شماره II و III
 - اعصاب مغزی شماره V و VII
 - عصب شماره VIII مغزی (Vestibulo- Cochlear)
 - اعصاب IX و X (رفلکس گاغ Gag یا حلقی Pharyngeal Reflex)
- ۲- درک حس ها (Sensations)
- ۳- بررسی رفلکس های تاندونی یا کششی (Stretch Reflexes= Tendon R.)
- ۴- آزمایشات نورولوژیک رفلکس های سطحی (Superficial Reflexes)
- ۵- بررسی سلامت سیستم مخچه ای Cerebellar

***توانمندی های عملی معاینات فیزیکی که باید در آزمایشگاه فیزیولوژی کسب نموده و قادر به انجام آن باشید. گزارش آن در فرم شماره ۳-۱ ثبت گردد:**

۱. بررسی رفلکس های تاندونی یا کششی (Stretch Reflexes= Tendon R.)

- رفلکس جهش زانو (Knee jerk)
- رفلکس قوزک پا یا آشیل (Achilles Reflex)
- رفلکس آرواره پائینی (Jaw Reflex)
- رفلکس عضله سه سر (Triceps Reflex)
- رفلکس عضله دو سر (Biceps Reflex)
- رفلکس براکیورادیال (Brachioradial Reflex)

۲. آزمایشات نورولوژیک رفلکس های سطحی (Superficial Reflexes)

- رفلکس کف پا (Plantar Reflex)
- علامت بابینسکی (Babinskis Sign)

۳. درک حس ها (Sensations)

- حس تماس سبک (Light Touch)
- تشخیص و تمایز دو نقطه از یکدیگر (Two – point Discrimination)
- Graphesthesia
- تشخیص فضایی اشیاء Sterognosis

۴. بررسی سلامت سیستم منچه ای Cerebellar

- Scanning speech
- Nystagmus
- Finger to nose & finger to finger test (Dysmetria)
- Rapid alternating movements (Dysdiadochokinesia)
- Rebound phenomenon (of Stewart & Holmes)
- Heel to shin test
- Hypotonia
- Gait
- THE ROMBERG TEST

۵. بررسی اعمال اعصاب مغزی (Cranial Nerve Function)

- اعصاب مغزی شماره II و III

- رفلکسهای نوری مربوط به مردمک (The Light Reflexes of Pupil)
- رفلکس تطابقی در مردمک چشم (The Accommodation Reflex of the Pupill)
- رفلکس مژگانی - نخاعی (Pupillary Skin Reflex= Ciliospinal Reflex)

- اعصاب مغزی شماره V و VII

- رفلکس های قرنیه ای ملتحمه ای (Corneal and Conjunctival Reflexes)
- عصب شماره VIII مغزی (Vestibulo- Cochlear)
 - تست رینه (Rinne Test)
 - تست وبر (Weber's Test)
- اعصاب IX و X (رفلکس گآگ Gag یا حلقی Pharyngeal Reflex)
- اعصاب XI و XII

برنامه کلی فراگیران

موضوع	جلسه
بررسی سلامت رفلکس های تاندونی عمقی و درک حس ها (Sensations)	اول
بررسی سلامت سیستم مخچه ای Cerebellar، سیستم حرکتی	دوم
بررسی اعمال اعصاب مغزی (Cranial Nerve Function)	سوم

نحوه ی ارزشیابی: در محاسبه نمره پایان بخش موارد ذیل در نظر گرفته می شود.

۱- نمره LAB Book (۲ نمره)

۲- چک لیست ارزیابی اخلاق حرفه ای (۱ نمره)

۳- نمره آزمون OSCE پایان دوره (۷ نمره)

منابع اصلی درس:

معاینات بالینی و روش گرفتن شرح حال باربارایتز، مترجمین: دکتر مهران ستوده نیا، دکتر ریزان محمدی، نگار حسن زاده، زیر نظر دکتر ناصر ابراهیمی دریانی سال انتشار: ۱۳۹۳، فصل ۱۷

فرم شماره ۱: جدول ارزشیابی مهارت های عملی- بررسی رفلکس های تاندونی عمقی

امضاء استاد	کیفیت انجام مهارت				رفلکس مورد بررسی / تاریخ انجام	ردیف
	(۱) ضعیف	(۲) متوسط	(۳) خوب	(۴) عالی		
						۱
						۲
						۳
						۴
						۵
						۶

فرم شماره ۲: جدول ارزشیابی مهارت های عملی- بررسی علائم ضایعه مخچه

امضاء استاد	کیفیت انجام مهارت				علائم اختلال مخچه ای / تاریخ انجام	ردیف
	(۱) ضعیف	(۲) متوسط	(۳) خوب	(۴) عالی		
						۱
						۲
						۳
						۴

						۵
--	--	--	--	--	--	---

فرم شماره ۳: جدول ارزشیابی مهارت های عملی - اعصاب مغزی

امضاء استاد	کیفیت انجام مهارت				اعصاب مغزی / تاریخ انجام	ردیف
	(۱) خوب	(۲) متوسط	(۳) بد	(۴) نادر		
						۱
						۲
						۳
						۴
						۵
						۶
						۷
						۸
						۹
						۱۰
						۱۱
						۱۲

پرسشنامه ارزشیابی اخلاق حرفه ای گروه آموزشی

گروه آموزشی:

نام و نام خانوادگی دانشجو:

رتبه	گویه ها	ضعیف (۱)	متوسط (۲)	خوب (۳)	بسیار خوب (۴)	عالی (۵)
۱	به موقع در آزمایشگاه حاضر می شود.					
۲	اصول ایمنی را رعایت می کند.					
۳	با اساتید و سایر فراگیران محترمانه برخورد می کند.					
۴	وظایف محوله را به درستی انجام می دهد.					
۵	در صورت نیاز، به فراگیران دیگر کمک می کند.					
۶	خطاهای خود را می پذیرد.					
۷	در نگهداری تجهیزات آزمایشگاهی دقت و توجه کافی دارد.					
۸	با پرسش از اساتید سعی می کند کمبودهای دانشی و مهارتی خود را برطرف سازد					
۹	در تمام امور به شرافت، درستکاری و حفظ شئونات پزشکی پای بند میباشد.					
۱۰	پوشش و ظاهر متناسب با محیط درمان و مراقبت دارد.					

امضای ارزیابی شونده

نام و نام خانوادگی مسئول آزمایشگاه/مهر و امضاء

ارزشیابی نهایی آزمایشگاه معاینات نورولوژیک

تام و نام خانوادگی دانشجو:

*نمره دانشجو شامل موارد زیر می باشد:

ردیف	موضوع	سقف نمره	نمره کسب شده
۱	نمره Lab Book		
۲	چک لیست ارزیابی اخلاق حرفه ای		
۳	نمره آزمون OSCE پایان دوره		
۴	نمره نهایی	۱۰	

امضاء استاد

امضاء مدیر گروه